

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดอุบลราชธานี
ข้อมูล ณ วันที่ ๒๖ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายวิจิตร แสนสิงห์

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ : เลขที่ ๓๐๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลโคกสะอาด อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดอุบลราชธานี
โทรศัพท์ ๐๘๒ ๘๗๒ ๐๑๕๗

เกิด พ.ศ. ๒๕๐๒ .ปัจจุบันอายุ ๖๖ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา ประถมศึกษา

สถาบันการศึกษา โรงเรียนบ้านโนนสง่า

คณะ/สาขาวิชา -

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๑๕๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๖

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ข้าว

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๑ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. แปลงการทำนาอินทรีย์

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๓ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. ฐานเรียนรู้การทำนาอินทรีย์

๒. ฐานเรียนรู้การลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิตข้าว

๓. ฐานเรียนรู้การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ผลิตน้ำหมักชีวภาพ

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๗ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การทำนาอินทรีย์
๒. ลดต้นทุนการผลิต
๓. การเพิ่มผลผลิตข้าวให้สูงขึ้น
๔. ปรับปรุงดินด้วยวัสดุที่มีในพื้นที่ เช่น ไกลบตอซังข้าว
๕. ตรวจวิเคราะห์ดิน
๖. ใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

เป็นคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ระดับจังหวัด ซึ่งในการประชุมมีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการดำเนินงานของ ศพก.ระดับจังหวัด โดยการนำเสนอข้อมูลภาคการเกษตร เช่น ภาพรวมภาคการเกษตรของอำเภอ พื้นที่ปลูก ผลผลิต ผลผลิตต่อไร่ ต้นทุน รายได้ การรับรองมาตรฐาน (GAP/Organic) ข้อมูลทรัพยากร: ดิน-น้ำ-ชลประทานเล็ก ชุดดิน ความลาดชัน เสี่ยงภัยแล้ง/น้ำท่วม ข้อมูลตลาด ผู้รวบรวม โรงแปรรูป ช่องทางขาย ราคาย้อนหลัง สัญญาการตลาด/ผู้ซื้อเป้าหมาย นโยบาย/ยุทธศาสตร์ แผนจังหวัด/กลุ่มจังหวัด, BCG, นโยบาย เพื่อวางกรอบแนวทางที่ตอบสนองความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ จากนั้นก็นำเรื่องให้สำนักงานเกษตรจังหวัด เสนอแผนพัฒนาด้านการเกษตรให้คณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัดทราบ และพิจารณาต่อไป

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แบบแผนฯ)

ดำเนินการจัดทำแผนโดยมีผู้เกี่ยวข้องคือ คณะกรรมการ ศพก. ,เกษตรอำเภอ และคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ โดยมีขั้นตอนดังนี้

๑. วิเคราะห์ศักยภาพศูนย์และชุมชน รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน จุดเด่น จุดด้อย โอกาส และอุปสรรคของศูนย์และศูนย์เครือข่าย
๒. แจกแจงรายละเอียดกิจกรรมตามเป้าหมาย เช่น กิจกรรมปรับปรุงฐานเรียนรู้ การจัดแปลงเรียนรู้ การอบรมเกษตรกร การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ตลอดจนการประสานความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.
๓. กำหนดแผนบูรณาการใน ๓ ระดับ
 - แผนบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด
 - แผนบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์ ศพก. รายศูนย์
 - แผนการเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ/ศูนย์เครือข่าย
๔. กำหนดตัวชี้วัด ผลสัมฤทธิ์ และระยะเวลาดำเนินการ
 - กำหนดผลลัพธ์ที่คาดหวัง เช่น การเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุน การขยายกลุ่มเกษตรกรต้นแบบ และแผนติดตามประเมินผล
๕. เสนอและอนุมัติแผนต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนฯ
 - นำเสนอแผนต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนงานระดับอำเภอ เพื่อรับรองและให้ความเห็นชอบก่อนดำเนินการ
๖. กิจกรรมที่จะดำเนินการ
 - พัฒนาแปลงเรียนรู้ กิจกรรม พัฒนาแปลงเรียนรู้การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพ
 - ๑. การเตรียมแปลงเรียนรู้ และดินปุ๋ย
 - ๒. การคัดเลือกสายพันธุ์ข้าว
 - ๓. การปลูกและดูแลรักษา
 - ๔. การเก็บเกี่ยวและการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ข้าว
 - ๕. การลดความชื้นและการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ข้าว
 - ๖. การทดสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าว
 - ๗. การกระจายและขยายผลสู่เกษตรกร

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68
1. พัฒนาแปลงเรียนรู้												
1.1 การเตรียมแปลงเรียนรู้ (จัดซื้อเมล็ดพันธุ์ปอเทือง/หวาน/ไถกลบ)												
1.2 การปลูกและดูแลรักษา												
1.3 การเก็บเกี่ยวและการเก็บรักษามะลัดพันธุ์												
1.4 การทดสอบคุณภาพมะลัดพันธุ์												
1.5 การกระจายและขยายผลสู่เกษตรกร												
2. พัฒนาฐานเรียนรู้												
2.1 ถอดองค์ความรู้เกษตรกรต้นแบบ												
2.2 จัดทำป้ายองค์ความรู้ประจำฐานเรียนรู้												
2.3 ติดตั้งป้ายองค์ความรู้ประจำฐานเรียนรู้												

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

๑. ความฝันในการใช้ชีวิตเรียบง่าย เพื่อความอุ่นใจในเมือง อยากกลับบ้านเกิดหรือหาพื้นที่เงียบสงบเพื่อใช้ชีวิตแบบพอเพียง การเกษตรจึงเป็นทางเลือกที่ตอบโจทย์ ทั้งในแง่จิตใจและวิถีชีวิต

๒. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของ “พ่อหลวง ร.๙” เป็นแรงผลักดันสำคัญให้หันมาทำเกษตรอินทรีย์หรือเกษตรผสมผสาน เพื่อพึ่งพาตัวเอง ลดต้นทุน และสร้างความมั่นคงในระยะยาว

๓. ต้องการสร้างอาหารที่ปลอดภัย เริ่มใส่ใจสุขภาพและต้องการหลีกเลี่ยงสารเคมีในอาหาร จึงหันมาปลูกผัก ผลไม้ หรือเลี้ยงสัตว์ไว้บริโภคเอง และต่อมาก็ขยายเป็นอาชีพขายให้คนอื่นด้วย

๔. ต้องการดูแลครอบครัวและชุมชน เกิดจากความตั้งใจจะดูแลพ่อแม่ หรือสร้างรายได้ให้คนในครอบครัวกลับมาอยู่ด้วยกันที่บ้านเกิด ไม่ต้องไปทำงานไกล

๕. ความหวังในการเปลี่ยนแปลงโลก การทำเกษตรอย่างยั่งยืน เช่น เกษตรอินทรีย์ หรือการฟื้นฟูดิน ทำให้หลายคนรู้สึกว่าคุณมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาโลกร้อน และสร้างอนาคตที่ดีกว่าให้คนรุ่นต่อไป

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

๑. ความไม่แน่นอนของผลผลิตจากปัจจัยธรรมชาติ เช่น สภาพดินฟ้าอากาศที่เปลี่ยนแปลงและควบคุมยาก

๒. พื้นที่ทำการเกษตรที่ลดลงและความต้องการเพิ่มผลผลิตในพื้นที่จำกัด ทำให้ต้องใช้เทคนิคการเกษตรที่เน้นประสิทธิภาพสูงเพื่อรองรับความต้องการบริโภคที่เพิ่มขึ้น

๓. สภาพตลาดที่มีการแข่งขันสูงและราคาสินค้าที่ไม่แน่นอน ทำให้ต้องการเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพผลผลิตเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

๑. ด้านพื้นที่จากสภาพพื้นที่ที่มีการขุดบ่อน้ำขนาดใหญ่ ขอบบ่อมีความลาดชัน จึงใช้หญ้าแฝกในการปลูกขอบบ่อ เพื่อป้องกันการพังทลายของดิน ปลูกไม้ผลเพื่อให้รากยึดเกาะดินไม่ให้เกิดการชะล้างของหน้าดิน ใช้เศษวัสดุคลุมดินป้องกันการระเหยของน้ำในดินและวัสดุคลุมดินจะเน่าสลายกลายเป็นปุ๋ยให้กับพืชต่อไป ปลูกพืชหลังนาเพื่อเพิ่มรายได้ ปลูกพืชปุ๋ยสดเพื่อไถกลบเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

๒. ด้านวิชาการเกษตรมีการอบรม และศึกษาดูงาน เพื่อนำความรู้และเทคโนโลยีใหม่มาปรับใช้ในการทำไร่นาสวนผสม พร้อมนำมาใช้ในการเป็นวิทยากรในการบรรยายให้ความรู้แก่เกษตรกรในพื้นที่ และเกษตรกรที่สนใจทั่วไป

๓. ด้านเศรษฐกิจ มีการจัดทำบัญชี รายรับ-รายจ่าย มีการวางแผนการผลิตเพื่อให้ทราบรายละเอียดการใช้จ่ายในการดำเนินงานตลอดปี การลดต้นทุนการผลิตในแปลง เช่น การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพใช้เอง การทำน้ำหมักจุลินทรีย์ชีวภาพ ใช้วัสดุเหลือใช้ในการผลิตให้เกิดประโยชน์ วางแผนการผลิตให้เกื้อกูลกัน เพื่อลดต้นทุนการผลิต เช่น นำมูลสัตว์ทำเป็นปุ๋ยให้พืช ปลูกพืชเป็นอาหารสัตว์ นำเศษวัสดุจากพืช คลุมรากพืชเพื่อรักษาความชื้นในดิน

๔. ด้านสิ่งแวดล้อมทำไร่นาสวนผสม ทุกกิจกรรมไม่ใช้สารเคมี ทำเกษตรอินทรีย์ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ไม่ใช้สารเคมีในการกำจัดวัชพืช มีการใช้สารชีวภัณฑ์ในการควบคุมศัตรูพืช โรคพืช เช่น ใช้ไตรโคเดอร์มา ปลูกพืชที่มีผลป้องกันศัตรูพืช เช่น ปลูกดาวเรืองในแปลงผักเพื่อช่วยป้องกันศัตรูพืช ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพที่ผลิตเองในกับพืชในแปลง การแก้ไขปัญหาเรื่องการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางด้านการเกษตร เช่น การนำกิ่งไม้ที่ได้จากการตัดแต่งกิ่ง เศษวัชพืชนำไปหมักเป็นปุ๋ย

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

๑. เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นที่การเพาะปลูกตั้งแต่สภาพน้ำ ตรวจวิเคราะห์ดิน

๒. วางแผนและจัดการเพาะปลูกนำผลวิเคราะห์มาใช้ในการวางแผนการเพาะปลูก เช่น การเลือกชนิดพืช เมล็ดพันธุ์ที่เหมาะสม การปรับปริมาณเมล็ดพันธุ์ ปริมาณปุ๋ย

๓. ใช้เทคโนโลยีช่วยในการดำเนินการ เช่น รถแทรกเตอร์ ระบบให้น้ำแบบน้ำหยด การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๔. การติดตามและประเมินผล หลังทำการเพาะปลูกและเก็บเกี่ยวแล้วมีการจัดเก็บข้อมูลปริมาณผลผลิต ตลอดจนต้นทุนกำไรในการเพาะปลูก

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๑. การเก็บตัวอย่างดิน

- เก็บหลังเก็บเกี่ยวผลผลิตหรือก่อนเตรียมดินปลูกครั้งต่อไป
- เลือกพื้นที่เก็บตัวอย่างดินที่ไม่เปียกและ หรือมีน้ำท่วมขัง
- ไม่เก็บบริเวณที่มีปุ๋ยตกค้าง หรือเคยเป็นคอกสัตว์ เพื่อให้ผลวิเคราะห์ถูกต้อง

๒. นำตัวอย่างดินที่ได้ส่งให้สำนักงานเกษตรอำเภอ หรือ ศดปช.เพื่อทำการวิเคราะห์ระดับธาตุอาหารในดิน เช่น อินทรีย์วัตถุ, ฟอสฟอรัส, โพแทสเซียม แยกเป็นระดับต่ำ, ปานกลาง, สูง ตามค่ามาตรฐาน

๓. ใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

ครั้งที่ ๑ ใส่พร้อมปลูก หรือ ๕-๑๐ วันหลังย้ายกล้าโดยโรยปุ๋ยข้างแถวพืชแล้วพรวนกลบ

ครั้งที่ ๒ ใส่หลังครั้งแรก ๑๕-๓๕ วัน (ขึ้นอยู่กับชนิดพืช เช่น ข้าวใส่ครั้งที่ ๒ เมื่ออายุ ๓๐-๔๕ วัน) โดยใส่ข้างแถวแล้วกลบเช่นกัน สำหรับพืชไร่ทั่วไป เช่น ข้าวโพด สวนฝัก ไม้ผล ให้แบ่งใส่ปุ๋ยเป็นครั้ง ๆ ตามช่วงเจริญเติบโตต่าง ๆ เพื่อให้พืชดูดซึมธาตุอาหารได้เต็มที่และลดการสูญเสีย

๔. การใส่ปุ๋ยเพื่อปรับสภาพดิน ถ้าดินมีความเป็นกรดสูง ใส่ปูนขาวหรือปูนมาร์ลคลุกกับดินก่อนปลูก ๑-๒ สัปดาห์ เพื่อปรับค่าความเป็นกรดให้อยู่ในระดับเหมาะสมกับพืช เพื่อให้ธาตุอาหารในดินถูกปลดปล่อยได้ดีขึ้น

๕. การใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยหมักควบู่ จะใส่ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมด้วยเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ทำให้ดินร่วนซุยและช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ปุ๋ยเคมี

การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

๑. การคัดเลือกพื้นที่ทำแปลงขยายพันธุ์ข้าว

- พื้นที่อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ติดต่อกันหรืออยู่ใกล้เคียงกัน สะดวกในการดูแล และติดตามงาน
- ติดถนน การคมนาคมสะดวก
- มีแหล่งน้ำใช้พอเพียงตลอดฤดูกาลผลิต
- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ ไม่อยู่ใกล้คอกสัตว์ และบ่อเลี้ยงปลา
- ไม่เป็นดินกรดจัด หรือด่างจัด
- อยู่ใกล้แหล่งรับซื้อและโรงงานปรับปรุงสภาพ

๒. การคัดเลือกเกษตรกร

- มีความสนใจ ตั้งใจจริงและพร้อมที่จะปฏิบัติตามขั้นตอนการผลิตเมล็ดพันธุ์
- ชยัน หมั่นตรวจถอนพันธุ์ปนสม่ำเสมอ
- ซื่อสัตย์ รักษาคุณภาพของเมล็ดพันธุ์ ไม่ปลอมปน หรือลักจำหน่ายเมล็ดพันธุ์
- มีการรวมกลุ่มช่วยกันถอนพันธุ์ปน
- มีพื้นที่ไม่มากเกินไป จะได้มีเวลาตรวจถอนพันธุ์ปน

๓. การคัดเลือกพันธุ์ข้าวที่จะผลิต

- เหมาะสมกับพื้นที่ปลูกและระดับน้ำ
- เป็นพันธุ์ที่เกษตรกรสนใจและนิยมปลูก
- ต้านทานต่อโรคและแมลงที่สำคัญในพื้นที่
- หลีกเลี้ยงพันธุ์ที่ไม่ทนทานต่อสภาพอากาศในบางฤดู
- เป็นพันธุ์ข้าวที่ตลาดต้องการ

๔. การวางแผนการปลูกข้าว

- หลีกเลี้ยงการปลูกข้าวต่างจากพันธุ์เดิม เพื่อลดปัญหาข้าวปนจากข้าวเรื้อ
- กำจัดข้าวเรื้อก่อนเปลี่ยนพันธุ์ใหม่
- ห้ามปลูกข้าวพันธุ์ที่อ่อนแอต่ออากาศ หนาวเย็นในช่วงกันยายน-พฤศจิกายน
- หลีกเลี้ยงการปลูกข้าวในเดือนที่ระยะเก็บเกี่ยวตรงกับช่วงฝนตกชุก

๕. การเตรียมดิน

- กำจัดข้าวเรื้อก่อนเปลี่ยนพันธุ์ข้าว หรือ เริ่มทำแปลงขยายพันธุ์ครั้งแรก โดย ตากหน้าดิน หลังเก็บเกี่ยวข้าวอย่างน้อย ๒ สัปดาห์ แล้วใช้โรตารีย่อยกลบตอซัง จากนั้นระบายน้ำออกให้หน้าดินแห้ง ๒ สัปดาห์ จนข้าวเรื้องอก จึงใช้ขลุ่ยย่า กลบข้าวเรื้อ หมักไว้ ๑-๒ สัปดาห์ ก่อนคราด ทำเทือก ปลูก
- ปรับพื้นนาให้เรียบสม่ำเสมอ ทำร่อง ระบายน้ำทุก ๔ เมตร

๖. การเตรียมเมล็ดพันธุ์ข้าว

- ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวจากแหล่งผลิตที่เชื่อถือได้
- สุ่มเมล็ดพันธุ์เพื่อตรวจสอบ ข้าวปน และความงอกก่อนปลูก
- ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวในอัตรา ๒๐ กิโลกรัมต่อไร่ สำหรับปลูกแบบหว่านน้ำตม และ ๕ กิโลกรัมต่อไร่ สำหรับปลูกแบบปักดำด้วยคน และ ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ สำหรับปักดำด้วยเครื่องปักดำ

๗. วิธีการปลูกข้าว

๗.๑ หว่านน้ำตม เหมาะสำหรับพื้นที่อาศัยน้ำชลประทานที่ขาดแคลนแรงงาน ทำนาหลายครั้งต่อปี ไม่มีการเปลี่ยนพันธุ์ โดยนำเมล็ดพันธุ์ข้าวแช่ในน้ำสะอาด นาน ๑ - ๒ ชั่วโมง นำขึ้นห่มอีก ๓๖ - ๔๘ ชั่วโมง จนเมล็ดงอกเป็นตุ่มตา ค่อยนำไปหว่านในนาด้วยมือหรือเครื่องหว่านเมล็ด

๗.๒ ปักดำ เหมาะสำหรับพื้นที่อาศัยน้ำฝน หรือมีการเปลี่ยนพันธุ์ข้าว เพื่อป้องกันปัญหาข้าวเรื้อ และกรณีที่มีเมล็ดพันธุ์จำกัด แต่ต้องการขยายปริมาณมาก

๗.๒.๑ การตกกล้าในนาและปักดำด้วยคน ต้องกำจัดข้าวเรื้อในแปลงที่จะใช้ตกกล้า นำเมล็ดพันธุ์ข้าวแช่และห่มเช่นเดียวกับวิธีหว่านน้ำตม จนเมล็ดงอกเป็นตุ่มตาจึงนำเมล็ดไปหว่านในนา รอจนกล้าอายุ ๒๐- ๓๐ วัน ค่อยถอนกล้าแล้วนำไปปักดำในนา ที่มีระดับน้ำไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตร

๗.๒.๒ การตกกล้าและปักดำด้วยรถดำนา ต้องร่อนทำความสะอาดวัสดุเพาะกล้าก่อนนำมาใช้ เพื่อป้องกันเมล็ดข้าวที่ติดมากับวัสดุเพาะ(ขี้เถ้าแกลบ) นำเมล็ดพันธุ์ข้าวแช่และห่มเช่นเดียวกับวิธีหว่านน้ำตม แต่ลดระยะเวลาห่มลงเหลือ ๒๔ ชั่วโมง จึงนำเมล็ดข้าวออกไปโรยในกะบะอัตรา ๒๐๐-๒๕๐ กรัม (ข้าวแห้ง)ต่อถาด แล้วห่มเมล็ดต่ออีก ๒๔ ชั่วโมง ค่อยนำกะบะไปเรียงในนาหรือลานเพาะกล้า คลุมกะบะด้วยซาแรนต่ออีก ๓ วันจึงเปิดซาแรนออก พอกกล้าอายุได้ ๑๕ - ๒๒ วัน ค่อยนำกล้าออกจากถาดไปปักดำในนาที่ระบายน้ำออกหมด

๘. การควบคุมหอยเชอรี่

- ปล่อยเปิดกินช่วงเตรียมแปลง และใช้ตาข่ายดักจับขณะสูบน้ำเข้านา
- ใช้สารกำจัดหอยเชอรี่ขณะหมักเพื่อปกก่อนหว่านข้าว ๑-๒ วัน
 - * นิโคซามาย ๕๐ กรัมต่อไร่
 - * เมทลดีไฮด์ ๑๕๐ กรัมต่อไร่
 - * สมุนไพรกำจัดหอยเชอรี่ ๓ กิโลกรัมต่อไร่
- ระดับน้ำในนาขณะใช้สารไม่เกิน ๕ เซนติเมตร

๙. การควบคุมวัชพืช

- ใช้สารเคมีควบคุมวัชพืชให้ถูกต้อง
 - * ถูกกับชนิดของวัชพืช (ใบแคบ ใบกว้าง กก)
 - * ถูกกับเวลาที่ใช้แล้วได้ผลดี (โดยนับจาก วันหว่านข้าว)
 - * ถูกอัตราที่สารนั้นกำหนด
- เปิดน้ำเข้านาหลังพ่นสารเคมี ๓ วัน
- รักษากระดับน้ำ ๕ - ๑๐ เซนติเมตร หลังกำจัดวัชพืช เพื่อป้องกันวัชพืชงอกอีกครั้ง

๑๐. การจัดการน้ำในนาข้าว

- รักษากระดับน้ำให้เหมาะสมกับอายุข้าว
 - * ระยะกล้า ๕ เซนติเมตร.
 - * ระยะแตกกอ ๕ - ๑๐ เซนติเมตร
 - * ระยะตั้งท้อง-ออกดอก ๑๐ เซนติเมตร
- ระบายน้ำก่อนเก็บเกี่ยว
 - * นาดินเหนียว ๑๐ - ๑๔ วัน
 - * นาดินทราย ๗ วัน

๑๑. การใส่ปุ๋ยในนาข้าว

- กำจัดวัชพืชก่อนใส่ปุ๋ย
- ระดับน้ำขณะใส่ปุ๋ย ๕ - ๑๐ เซนติเมตร.
- ใส่ปุ๋ยให้เหมาะกับชนิดของดิน ชนิดและระยะการเจริญเติบโตข้าว

ข้าวไม่ไวต่อช่วงแสง(ต้นเตี้ย)

๑. ดินเหนียว แบ่งใส่ ๒ ครั้ง

- ครั้งแรกปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ หรือ ๑๘-๒๒-๐ หรือ ๒๐-๒๐-๐ อัตรา ๒๕-๓๕ กก./ไร่
- ครั้งสองปุ๋ยยูเรีย อัตรา ๑๐ - ๑๕ กิโลกรัมต่อไร่ หรือ แอมโมเนียมซัลเฟต อัตรา ๒๐ - ๓๐

กิโลกรัมต่อไร่

๒. ดินร่วน และดินทราย แบ่งใส่ ๒ ครั้ง

- ครั้งแรก ปุ๋ยสูตร๑๖-๑๖-๘ หรือ ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๒๕ - ๓๕ กิโลกรัม/ไร่
- ครั้งสองปุ๋ยยูเรีย อัตรา ๑๐ - ๑๕ กิโลกรัมต่อไร่ หรือแอมโมเนียมซัลเฟต อัตรา ๒๐ - ๓๐

กิโลกรัมต่อไร่

ข้าวไวต่อช่วงแสง(ต้นสูง)

๑. ดินเหนียว แบ่งใส่ ๒ ครั้ง

- ครั้งแรก ปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ หรือ ๑๘-๒๒-๐ หรือ ๒๐-๒๐-๐ อัตรา ๒๐ - ๒๕ กิโลกรัม

ต่อไร่

- ครั้งสองปุ๋ยยูเรีย อัตรา ๕ - ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ หรือแอมโมเนียมซัลเฟต อัตรา ๑๐ - ๒๐

กิโลกรัมต่อไร่

๒. ดินร่วน และดินทราย แบ่งใส่ ๒ ครั้ง

- ครั้งแรก ปุ๋ยสูตร๑๖-๑๖-๘ หรือ ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๒๐ - ๒๕ กิโลกรัมต่อไร่

- ครั้งสองปุ๋ยยูเรีย อัตรา ๕ - ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ หรือ แอมโมเนียมซัลเฟต อัตรา ๑๐ - ๒๐

กิโลกรัมต่อไร่

๑๒. การกำจัดข้าวปน

- ระยะแตกกอ
- ระยะออกดอก
- ระยะโน้มรวง
- ระยะพลับพลึง

๑๓. การป้องกันกำจัดศัตรูข้าว

- โรคข้าว
- แมลงศัตรูข้าว
- สัตว์ศัตรูข้าว

๑๔. การเก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์ข้าว

- ระบายน้ำก่อนเก็บเกี่ยวอย่างน้อย ๗ - ๑๐ วัน
- เก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ระยะสุกแก่พอดี ประมาณ ๓๐ วันหลังข้าวออกดอก ๘๐ %
- ทำความสะอาดรถเกี่ยวนวดก่อนเก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์
- เก็บข้าวขอบแปลงแยกออกเพื่อทำความสะอาดรถเกี่ยวนวดก่อนเก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์
- ทำความสะอาดภาชนะบรรจุ และรถบรรทุกก่อนเก็บเกี่ยว และชักลากเมล็ดพันธุ์

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ข้าว พื้นที่ปลูกจำนวน ๔ ไร่ (ไร่-งาน-วา)

๑.๒) ผักอินทรีย์ พื้นที่ปลูกจำนวน ๑ แปลง

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) การเลี้ยงปลา ได้แก่ ปลานิล ปลาหมอ ปลาตะเพียนขาว จำนวน ๑ (หน่วยบ่อ)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) ไก่ไข่ จำนวน ๒๐ (ตัว)

๓.๒) วัว จำนวน ๒ (ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) น้ำหมัก

๔.๒) ปุ๋ยหมัก

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้าข้าว มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ค่าไถ+พรวน เป็นเงิน ๖๐๐ บาท/ไร่

๑.๒) ค่าแรงงาน เป็นเงิน ๑๐๐ บาท/ไร่

๑.๓) ค่าเก็บเกี่ยว เป็นเงิน ๖๐๐ บาท/ไร่

๑.๔) ค่าปุ๋ย เป็นเงิน ๘๐๐ บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต ๒,๐๐๐ บาท/ไร่

รายได้ ๓,๐๐๐ บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ขยายผักสวนครัว

เฉลี่ยรายได้วันละ ๑๐๐ บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ขยายพืชผักสวนครัว

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ ๓๐๐ บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ไข่ไก่ ขยายปลา

เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๒,๐๐๐ บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ข้าว , เมล็ดพันธุ์ข้าว

เฉลี่ยรายได้ปีละ ๓๐,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

๑. มีผลผลิตบริโภคเองในครัวเรือน เหลือก็นำไปจำหน่าย ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ทำให้มีเงินออม

๒. เป็นศูนย์เรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตรให้กับชุมชน และบุคคลที่สนใจสามารถเข้ามาศึกษาและดูงานได้

๓. การทำเกษตรแบบพึ่งพาตนเองลดการใช้สารเคมี ทำให้มีการอนุรักษ์ธรรมชาติและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๔. มีความภาคภูมิใจในการประกอบอาชีพ มีความสุขที่ได้เห็นบุตรหลานช่วยกันทำเกษตรที่บ้าน โดยที่ไม่ได้เข้าไปทำงานที่ต่างจังหวัด

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

๑. มีการบำรุงรักษาและจัดการดินอย่างถูกวิธี เช่น การใช้ปุ๋ยอินทรีย์และจุลินทรีย์เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน ลดการใช้สารเคมีที่เป็นพิษต่อทรัพยากรธรรมชาติ

๒. การปลูกพืชและผลิตที่เน้นความพอประมาณและสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุล ไม่สูญเสียทรัพยากร

๓. การปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ที่หลากหลายทำให้มีความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

๑. ต้นทุนการผลิตลดลงเพราะมีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและลดผลกระทบต่อธรรมชาติ

๒. ทำให้เป็นตัวอย่างในการสร้างแรงบันดาลใจและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิตในเกษตรกรในพื้นที่ให้คิดถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

๑. มีความเข้าใจข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่การเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น ขนาดพื้นที่ประเภทพืชเศรษฐกิจที่เหมาะสมในพื้นที่ รวมถึงสถานการณ์ทรัพยากรน้ำ และคุณภาพดิน

๒. ทราบถึงสภาพความต้องการเมล็ดพันธุ์ข้าวภายในชุมชน

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

๑. ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีการเกษตรและการแก้ไขปัญหาการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในชุมชน

๒. เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรผู้นำที่เข้ามาเรียนรู้ใน ศพก.

๓. เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตรผสมผสาน/ทฤษฎีใหม่/เศรษฐกิจพอเพียง

๔. เป็นศูนย์เรียนรู้เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

๕. เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ เรื่อง เกษตรผสมผสาน/ทฤษฎีใหม่/เศรษฐกิจพอเพียง

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

๑. ให้ความรู้แก่เกษตรกรในพื้นที่ในเรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

๒. เป็นแหล่งเรียนรู้และศูนย์บริการที่ช่วยเกษตรกรแก้ไขปัญหาการเพาะปลูกส่งผลให้เกษตรกรมีความรู้และทักษะในการปรับปรุงผลผลิตอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

๑. บริการให้ข้อมูล ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ และบุคคลที่สนใจมาศึกษาดูงาน

๒. มีศาลาเรียนรู้ แปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้ และหลักสูตรการเรียนรู้ที่ รองรับแก่เกษตรกรที่จะมาศึกษาดูงาน

๓. มีเกษตรกรสอบถามปัญหาด้านการเกษตรอยู่เป็นประจำ

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

ช่องทางในการขยายผลใช้วิธีการถ่ายทอดความรู้ร่วมกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ผ่านการอบรม ฝึกปฏิบัติ และมาศึกษาพื้นที่จริงที่ ศพก. และก็มีเกษตรกรที่เข้ามาเรียนรู้ในแปลงและนำแนวทางปฏิบัติการทำไร่นาสวนผสมตามหลักทฤษฎีใหม่ เศรษฐกิจพอเพียงของตนเองได้ประสบความสำเร็จ และสามารถดูเป็นแบบอย่างได้หลายราย ทำให้มีทั้งเกษตรกรต้นแบบและเกษตรกรตัวอย่างในพื้นที่เพิ่มขึ้น

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

๑. มีการบูรณาการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ทั้งในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ ร่วมกับเกษตรกรชุมชน โดยเน้นการเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ

๒. มีการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพเกษตรกรผู้นำร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ และเป็นแหล่งบ่มเพาะเกษตรกรให้ก้าวสู่ผู้ประกอบการเกษตรและสร้างเครือข่ายในพื้นที่

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

๑. รับผิดชอบด้านการบริหาร วางแผน ขับเคลื่อน และประสานงานกับ ศูนย์เครือข่ายและหน่วยงานในพื้นที่เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่

๒. พัฒนาศูนย์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

๓. เป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรในพื้นที่และผู้สนใจ

๔. ทำหน้าที่เป็นผู้นำการประชุมคณะกรรมการ ศพก.ระดับอำเภอร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ

๕. ช่วยเหลือสังคมและเป็นตัวอย่างที่ดีในสังคม

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

- มีส่วนช่วยในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- มีส่วนในการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรในพื้นที่และก็มีเกษตรกรที่เข้ามาเรียนรู้ในแปลงและนำแนวทางปฏิบัติการทำไร่นาสวนผสมตามหลักทฤษฎีใหม่ เศรษฐกิจพอเพียงของตนเองได้ประสบความสำเร็จ และสามารถดูเป็นแบบอย่างได้

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต ช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่ให้สามารถแก้ไขปัญหาทางด้านการเกษตรได้

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

๑. เป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร

๒. ยินดีที่จะเป็นจุดดูงานให้แก่เกษตรกรที่สนใจ

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

"ทำเกษตรด้วยใจ ไม่ใช่แค่ทำให้ได้ผลผลิต" ใส่ใจในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเตรียมดินจนถึงการขายผลผลิต

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

๑. นางสาวภริษา อ่อนสุวรรณ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

๒. นายวันเฉลิม เจียงยี่ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

๑. การสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้เกษตรกรได้เล่าประสบการณ์ แนวทางการทำงาน และความสำเร็จที่เกิดขึ้น

๒. การให้เกษตรกรเล่าเรื่องเพื่อบันทึกรายละเอียดขั้นตอนและผลการปฏิบัติงานของเกษตรกรอย่างเป็นกันเอง โดยสกัดความรู้และประสบการณ์ที่ฝังลึกออกมา

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

๑. คำถามในการถอดบทเรียนเข้าใจยาก ต้องอาศัยการสื่อสารกับเกษตรกรการตั้งคำถาม และการจับประเด็น เพื่อดึงความรู้เชิงลึกออกมาอย่างครบถ้วน

๒. ในการถอดบทเรียนต้องมีการวางแผนและการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนเพื่อที่จะทำได้ ข้อมูลครบถ้วน

แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก.

